

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลนาฝาย
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ตัวแบบถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ
The Study of Factors Affecting to Quality of Life Among Elderly in Nafai
Sub-District, Muang District, Chaiyaphum by Using Multiple Linear
Regression Model

วิราวรรณ พุทธมาตย์

Wirawan Puttamat

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University

Received: December 7, 2018

Revised: April 2, 2019

Accepted: April 2, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 95 คน และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ พละกำลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน ($b=.121$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมากที่สุด สมมติในการทำงานต่างๆ ($b=.112$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุด ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม ($b=.232$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด และสภาพบ้านเรือน ($b=.057$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ จัดกิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการสันทนาการตามความเหมาะสม จัดสถานที่ในการออกกำลังกาย อุปกรณ์การกีฬา นัดผู้สูงอายุทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิทุก ๆ วันพระ คนในชุมชนให้เกียรติยกย่องผู้สูงอายุในฐานะเป็นผู้มีประสบการณ์ แต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาต่าง ๆ เช่น เป็นผู้นำทางศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน และจัดสภาพบ้านเรือนให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, ตัวแบบถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

Abstract

The purposes of this research were as follows: analysis of factor affecting to the quality of life of the elderly and study the guideline to the development of quality in Na Fai sub-district, Muang district, Chaiyaphum province. Samples were 95 elderlies obtained by stratified sampling method. Personal record form and The World Health Organization Quality of Life (WHOQOL) -BREF were the research

tools. Data were analyzed using frequency, percentage, summation and Multiple Linear Regression. The results revealed that: the factor affecting to the quality of life of the elderly include power to do the daily routine affecting to the quality of life physical health domain ($b=.121$), meditation to do the daily routine affecting to the quality of life psychological domain ($b=.112$), personal relationships affecting to the quality of life social domain ($b=.232$) and home environment affecting to the quality of life environment domain ($b=.057$). In addition, the development guidelines for the life quality are providing a physical activity, recreation activity for the elderly, sport club, an appointment for the elderly to participate in activities such as praying and meditation every day, an opportunity for the elderly to participate in the community's, and house decorating to suit the elderly.

Keywords: Quality of life, Elderly, Multiple linear regression model

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ (อายุ 65 ปีขึ้นไป) (สารประชากรมหาวิทยาลัยมหิดล, 2559) จำนวนมากถึงร้อยละ 10 หรือมากกว่า 7 ล้านคน ซึ่งมากกว่าจำนวนประชากรวัยเด็กถึง 1.5 เท่า และภายในปี 2583 ประชากรในกลุ่มนี้จะเพิ่มจำนวนขึ้นถึง 17 ล้านคน ซึ่งมากกว่า 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ (<http://www.worldbank.org>, 2559) เมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลงการออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้การลงทุนลดลงรายได้ประชาชาติลดลง (<http://www.stou.ac.th>, 2559) นอกจากนี้สิ่งที่มาพร้อมกับสภาพการณ์ของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นก็คือปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่ตามมา เช่น ปัญหาโรคของความเสื่อมและโรคเรื้อรังในคนชราที่จะเพิ่มมากขึ้น ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาขาดคนดูแล เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายในสังคมจะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมให้สามารถรับมือกับปัญหาได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นกับผู้สูงอายุเอง ครอบครัว พร้อมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวอยู่กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ภูมิจิตรวงศ์สถิตย์ และ สุมนต์ สกลไชย, 2554)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นนโยบายหนึ่งของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา และเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในร่าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557) ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่จึงเป็นส่วนสำคัญ ประกอบกับ

ผู้วิจัยได้ตระหนักว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญยิ่งต่อสังคมและครอบครัว สมควรได้รับการดูแล ยกย่องและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เหมาะสม สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) เป็นการศึกษาในรูปแบบความสัมพันธ์ในรูปแบบเส้นตรง เพื่อใช้ทำนายค่าของตัวแปรตาม (dependent variable) มักแทนด้วย Y โดยอาศัยค่าของตัวแปรอิสระ (independent variable) k ตัว คือ X_1, X_2, \dots, X_k จะได้ตัวแบบดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki} + \varepsilon_i, \quad i=1, 2, \dots, n$$

โดยที่ Y คือ ตัวแปรตาม

X_1, X_2, \dots, X_k คือ ตัวแปรอิสระ

β_0 คือ ระยะตัดแกน Y

β_1 คือ ความชันของ Y เมื่อกำหนด X_1 แต่ตัวแปร X_2, X_3, \dots, X_k คงที่

β_2 คือ ความชันของ Y เมื่อกำหนด X_2 แต่ตัวแปร X_1, X_3, \dots, X_k คงที่

β_k คือ ความชันของ Y เมื่อกำหนด X_k แต่ตัวแปร X_1, X_2, \dots, X_{k-1} คงที่

ทั้งนี้ $\beta_0, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ เป็นพารามิเตอร์ของเส้นถดถอย และเรียก $\beta_0, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ ว่า สัมประสิทธิ์การถดถอยบางส่วน (partial regression coefficient)

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าจริงกับค่าประมาณของ Y

2. ความหมาย และองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

องค์การอนามัยโลก ได้นิยามคุณภาพชีวิตว่าเป็นการรับรู้ความพึงพอใจ และสถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเองภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนนักวิชาการชาวต่างชาติที่ให้ความหมายคุณภาพชีวิต ดังเช่น Padilla และ Grant (ศรีเมือง พลังฤทธิ์, 2547:33; อ้างถึงใน Padilla & Grant. 1985: 45)

ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่าเป็นการรับรู้ความพึงพอใจที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะสุขภาพ ส่วน Orem (2001: 179) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตก็คือ ความผาสุก (Wellbeing) ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุขภาพและสุขใจ ในขณะที่นักวิชาการด้านสุขภาพส่วนใหญ่ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต โดยอาศัยแนวคิดจากองค์การอนามัยโลก จึงมุ่งให้ความสนใจที่สุขภาวะทางกายและจิตใจ

จากการรวบรวมความหมายคุณภาพชีวิตดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อสภาพการดำรงชีวิตของตน ซึ่งวัดจากความพึงพอใจในเรื่องความเป็นอยู่ ความสุข สุขภาพกายและจิต อาหารการกิน การมีสิ่งของใช้ตามความจำเป็น การอยู่ในสภาพแวดล้อม และการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม

2.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

องค์การอนามัยโลก แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย (Physical domain) ด้านจิตใจ (Psychological domain) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships domain) และด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental domain) (สุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุล และคณะ, 2541) ซึ่งแต่ละด้านมีความหมายดังนี้

ด้านร่างกาย (Physical domain) เป็นการรับรู้สภาพร่างกายของผู้สูงอายุซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ความสามารถที่จะจัดการกับโรคภัยและความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ความสามารถในการทำงาน และการรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งยาต่างๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่นๆ เป็นต้น

ด้านจิตใจ (Psychological domain) เป็นการรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่นการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ

ใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่นๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships domain) เป็นการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคมการรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental domain) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ การคมนาคม มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่างๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

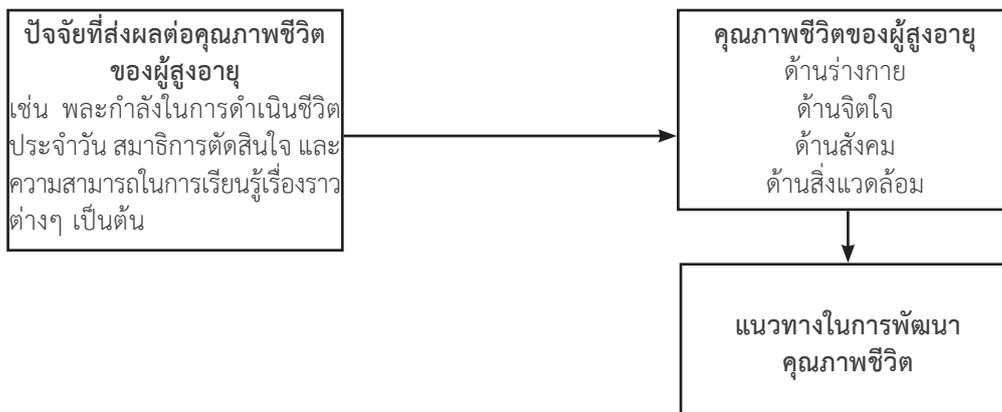
ปิยภรณ์ เลหาบุตร (2557) ศึกษาในระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 302 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับค่อนข้างดี ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อาชีพ สถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิรัชยา เจียวัก (2558) ศึกษาถึงลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ จำนวน 396 คน ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรและการเปรียบเทียบ t-test, One-Way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต ชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

เกษญา นกน้อย (2560) ศึกษาในระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำนวน 322 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.44$, SD = 0.81; $\bar{X} = 4.65$, SD = 0.67; $\bar{X} = 4.38$, SD = 0.78; $\bar{X} = 4.95$, SD = 0.36 ตามลำดับ)

ณมน ธนินธญากร (2561) ศึกษาพฤติกรรมผู้สูงอายุในชุมชนตามหลักของสุขภาวะชุมชน และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ทั้งหมด ในบ้านปลาคู ตำบลหนองแสง อำเภอบางปะอิน จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 57 คน ใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคือการตั้งชมรมการออกกำลังกายโดยมีสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การทำปฏิทินกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณี ต่าง ๆ ของชุมชน ทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง การช่วยเหลือด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ตัวแบบถดถอยเชิงเส้นพหุคูณขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,870 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือจำนวนประชากรทั้งหมด

e คือค่าความคลาดเคลื่อน ในที่นี้กำหนดไว้ที่ 0.1 (ระดับความเชื่อมั่น 90%)

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 95 คน

2. สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามหมู่บ้าน (19 หมู่บ้าน) เรียกว่าชั้นภูมิ แล้วสุ่ม

หน่วยตัวอย่างออกมาจากแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดตามตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ดัดแปลงมาจากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL BREF THAI) และปรับปรุงโดย สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, 2540) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านร่างกาย จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านจิตใจ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม จำนวน 3 ข้อ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ ส่วนคำถามอีก 2 ข้อเป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม ซึ่งไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน แบบวัดคุณภาพชีวิตนี้มีความหมายทางบวก จำนวน 23 ข้อ และมีข้อคำถามในทางลบ จำนวน 3 ข้อ แต่ละข้อจะมีคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบ ซึ่งการแปลผลคะแนนแบ่งระดับคุณภาพชีวิตออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับไม่ดี ระดับปานกลาง และระดับดี

คะแนนคุณภาพชีวิตมีคะแนน ตั้งแต่ 26 – 130 คะแนน โดยเมื่อผู้ตอบรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไรสามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

คะแนน 26 – 60 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพ

ชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61 – 95 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ

คะแนน 96 – 130 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพ

ชีวิตที่ดี

แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตาราง 1

ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตกลางๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านร่างกาย	7 - 16	17 - 26	27 - 35
2. ด้านจิตใจ	6 - 14	15 - 22	23 - 30
3. ด้านสังคม	3 - 7	8 - 11	12 - 15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8 - 18	19 - 29	30 - 40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26 - 60	61 - 95	96 - 130

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ การตรวจหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้สูงอายุจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหาและภาษาและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป (Davis 1992: 104) แล้วตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุจำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Burns and Grove, 1997: 327)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยตัวอย่าง 95 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จาก 19 หมู่บ้านในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างตามที่ได้กล่าวในข้อ

- 1 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และจัดสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้สูงอายุ ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย และตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาฝาย เพื่อรวบรวมข้อมูลในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์เอกสาร ฐานข้อมูลและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าผลรวม ใช้วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

2. ตัวแบบการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย

- 1). ผลวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นดังนี้

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

องค์ประกอบ	ผลรวมคะแนน	ระดับคุณภาพชีวิต
1. ด้านร่างกาย	21	กลาง
2. ด้านจิตใจ	19	กลาง
3. ด้านสัมพันธภาพสังคม	10	กลาง
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	25	กลาง
คุณภาพชีวิตโดยรวม	75	กลาง

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมคะแนนคุณภาพชีวิต = 75) จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

ด้านร่างกาย พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมคะแนนคุณภาพชีวิต = 21)

ด้านจิตใจ พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมคะแนนคุณภาพชีวิต = 19)

ด้านสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมคะแนนคุณภาพชีวิต = 10)

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมคะแนนคุณภาพชีวิต = 25)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้านของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แสดงด้วยตารางที่ 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต (ตัวแปรอิสระ)	b	β	SE _b	t	p-value
ด้านร่างกาย					
1. การเจ็บปวดตามร่างกาย (V_1)	0.085	0.264	0.023	3.662	0.000
2. พลังกำลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (V_2)	0.121	0.309	0.028	4.345	0.000
3. การนอนหลับ (V_3)	0.034	0.112	0.022	1.519	0.132
4. ความพึงพอใจที่จะสามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน (V_4)	0.093	0.248	0.027	3.488	0.001
5. ความจำเป็นที่จะต้องไปรับการรักษาพยาบาลเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตรอยู่ไปได้ในแต่ละวัน (V_5)	0.080	0.252	0.023	3.500	0.001
6. ความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา (V_6)	0.040	0.103	0.027	1.457	0.149
7. ความสามารถที่จะไปไหนมาไหนด้วยตนเอง (V_7)	0.103	0.314	0.025	4.170	0.000

ค่าคงที่ (a) = 0.358, $SE_{est} = \pm 0.177$

ด้านจิตใจ

1. ความสุข ความสงบ มีความหวัง (V_8)	0.048	0.120	0.034	1.416	0.160
2. สมาธิในการทำงานต่าง ๆ (V_9)	0.112	0.295	0.031	3.578	0.001
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง (V_{10})	0.052	0.120	0.035	1.459	0.148
4. การยอมรับในรูปร่างหน้าตาของตัวเอง (V_{11})	0.049	0.100	0.039	1.260	0.211
5. ความรู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล (V_{12})	0.110	0.367	0.026	4.325	0.000
6. การเห็นคุณค่าของชีวิต (V_{13})	0.063	0.159	0.033	1.908	0.060

ค่าคงที่ (a) = 0.685, $SE_{est} = \pm 0.219$

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

1. ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม (V_{14})	0.232	0.480	0.032	7.287	0.000
2. การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม (V_{15})	0.191	0.319	0.038	5.013	0.000
3. ความพึงพอใจในชีวิตทางเพศ (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่าน มีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือ การมีเพศสัมพันธ์) (V_{16})	0.231	0.435	0.035	6.607	0.000

ค่าคงที่ (a) = -0.055, $SE_{est} = \pm 0.259$

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน (V_{17})	0.029	0.134	0.023	1.274	0.206
2. สภาพบ้านเรือน (V_{18})	0.057	0.265	0.022	2.625	0.010
3. เงินใช้จ่ายตามความจำเป็น (V_{19})	0.024	0.114	0.020	1.192	0.237
4. การใช้บริการสาธารณสุขได้ตาม ความจำเป็น (V_{20})	0.035	0.172	0.020	1.764	0.081
5. โอกาสที่รับรู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวัน (V_{21})	0.018	0.121	0.015	1.224	0.224
6. มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด (V_{22})	0.035	0.167	0.021	1.695	0.094
7. สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ (V_{23})	0.025	0.116	0.021	1.205	0.231
8. ความสะดวกในการคมนาคม (V_{24})	0.043	0.219	0.019	2.305	0.024

ค่าคงที่ (a) = 1.187, $SE_{est} = \pm 0.129$

หมายเหตุ: β คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระตัวใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากหรือน้อยกว่ากัน

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ การเจ็บปวดตามร่างกาย (p-value = 0.000) พละกำลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (p-value = 0.000) ความพึงพอใจที่จะสามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน (p-value = 0.001) ความจำเป็นที่จะต้องไปรับการรักษาพยาบาลเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน (p-value = 0.001) และความสามารถที่จะไปไหนมาไหนด้วยตนเอง (p-value = 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมากที่สุดคือ พละกำลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (b=.121) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.177

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อนำทุกปัจจัยเข้าสมการในรูปคะแนนดิบเป็นดังนี้

$$\text{คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย} = 0.358 + 0.085 V_1 + 0.121 V_2 + 0.093 V_4 + 0.080 V_5 + 0.103 V_7$$

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 2 ปัจจัย ได้แก่ สมารถในการทำงานต่างๆ (p-value = 0.001) และความรู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล (p-value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุดคือ สมารถในการทำงานต่าง ๆ (b=.112) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.219

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อนำทุกปัจจัยเข้าสมการในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\text{คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ} = 0.685 + 0.112 V_9 + 0.110 V_{12}$$

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 3 ปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม (p-value = 0.000) การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคล

อื่นในสังคม (p-value = 0.000) และความพึงพอใจในชีวิตทางเพศ (p-value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม (b=.232) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.259

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อนำทุกปัจจัยเข้าสมการในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\text{คุณภาพชีวิตด้านสังคม} = -0.055 + 0.232 V_{14} + 0.191 V_{15} + 0.231 V_{16}$$

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 2 ปัจจัย ได้แก่ สภาพบ้านเรือน (p-value = 0.010) และความสะดวกในการคมนาคม (p-value = 0.024) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ สภาพบ้านเรือน (b=.057) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.129

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อนำทุกปัจจัยเข้าสมการในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\text{คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม} = 1.187 + 0.057 V_{18} + 0.043 V_{24}$$

จากตารางที่ 2 – 3 และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มสามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย จากผลการวิเคราะห์พบว่า พละกำลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมากที่สุด ดังนั้นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขควรมีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและกิจกรรมการสันทนาการตามความเหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสถานที่ในการออกกำลังกาย อุปกรณ์การกีฬา

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ จากผลการวิเคราะห์

พบว่า สมาชิกในการทำงานต่างๆส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุด ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรนัดผู้สูงอายุทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิทุก ๆ วันพระ

คุณภาพชีวิตด้านสังคม จากผลการวิเคราะห์พบว่า ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคมส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้พบปะกัน เช่น กิจกรรมในวันผู้สูงอายุ ประชาคมหมู่บ้าน ให้เกียรติยกย่องผู้สูงอายุในฐานะเป็นผู้มีประสบการณ์ แต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นผู้นำทางศาสนา ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขควรจัดกิจกรรมสันทนาการ กองทุนผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาท มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่าต่อสังคม

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม จากผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพบ้านเรือนส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ดังนั้นคนในครอบครัวควรจัดสภาพบ้านเรือนให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตภายในบ้านได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข เช่น ห้องนอนของผู้สูงอายุควรอยู่ชั้นล่างของบ้าน ทางลาดและบันไดควรมีราวจับ รอบบ้านควรมีพื้นที่ให้ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมเบาๆได้ เช่น จัดสวนหย่อมโดยที่หลีกเลี่ยงไม้ผล ไม้ยาง และไม้หนาม อาจจะใช้ปลูกกล้วยไม้ที่มีกลิ่นหอมเพื่อเพิ่มบรรยากาศแทน เป็นต้น

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินคุณภาพชีวิตของตนเองอยู่ในระดับปานกลางทั้งรายด้านและโดยรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 45.3 ซึ่งกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุระดับต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยายังไม่มาก ยังพอที่จะช่วยเหลือตนเองและปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆได้ด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเริ่มมีการพึ่งพาคนอื่นเนื่องจากเริ่มมีปัญหาสุขภาพและโรคประจำตัว ซึ่งสอดคล้องกับปิยภรณ์ เลหาบุตร (2557) ได้ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7

ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับค่อนข้างดี

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า การเจ็บปวดตามร่างกาย สมาชิกในการทำงานต่างๆ ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม และสภาพบ้านเรือน ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ สอดคล้องกับจิรัชยา เจียวีก (2558) ศึกษาถึงลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน พบว่าปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต คือ ความเท่าเทียมกันในสังคม และพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต ชุมชน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ จัดกิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการสันทนาการตามความเหมาะสม จัดสถานที่ในการออกกำลังกาย อุปกรณ์การกีฬา นัดผู้สูงอายุทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิทุก ๆ วันพระ ให้เกียรติยกย่องผู้สูงอายุในฐานะเป็นผู้มีประสบการณ์ แต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นผู้นำทางศาสนา ประชาชนชาวบ้าน และจัดสภาพบ้านเรือนให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับณมน ธนินธยางกูร (2561) ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในบ้านปลูก ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม คือ ได้แก่ การตั้งชมรมการออกกำลังกายโดยมีสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การทำปฏิทินกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง การช่วยเหลือด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัด และขยายไปสู่การศึกษาระดับประเทศ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งยังไม่สามารถนำไปสรุปคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งจังหวัดชัยภูมิได้

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัว ค่านิยมและนโยบายขององค์กร เป็นต้น

References

- Burns, N. & Grove, S. K. (1997). *The practice of nursing research: Conduct, critique, utilization*. (3rd ed.). Philadelphia: Saunders.
- Institute for Population and Social Research. (2016). Mahidol Population Gazette, Mahidol University, 25 (in Thai)
- Jeawkok, J. (2015). *People's quality of life of local government Korhong district Hatyai in Songkhla Province*. (6th ed.). Hatyai National Conference. (in Thai)
- Laohabut, P. (2014). *The quality of life of the elderly in Moo 7 community of Plootaluang Sub-district, Sattahip district, Chonburi*. Master of Public Administration Major of Public and Private Management. (in Thai)
- Manser, B. (2016). *Thailand economic monitor: aging society and economy-June 2016*. Retrieved from <http://www.worldbank.org>.
- Mahatnirunkul, S., & et al. (1998). *The Comparison of World Health Organization Quality of Life set of 100 indicators and 26 indicators*. Chiangmai: Suanprung Psychiatric Hospital. (in Thai)
- Noknoi, C. (2017). The quality of life of elders in Songkhla Province. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 9(3), 94. (in Thai)
- Office of the Royal Society. (2003). *The Royal Institute Dictionary*. Bangkok: Nanmeebooks. (in Thai)
- Orem D.E. (2001). *Nursing : concept of practices*. (6th ed.) St. Louis MO: Mosby.
- Paijit, P. (2015). Quality of life of the elderly in Surat Thani Province. *Journal of Management Sciences*, 2(2), 37. (in Thai)
- Ragsdale, D. & Morrow, D.R. (1990). Quality of life as a function of HIV classification. *Nursing Research*, 39, 355–359.
- Tanintayangkul, N. (2018). *A study of behaviors and development guidelines towards the life quality of elders according to well-being principles: A case study of Ban Plabu, Nong Saeng Sub-district, Wapi Pathum District, Mahasarakham Province*. *NRRU Community Research Journal* 12 (2), 192. (in Thai)
- The Secretariat of the Cabinet. (2014). *Policy Statement of the Council of Minister*. Bangkok: Cabinet Publishing and Gazette Office. (in Thai)
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2016). *Aging society: Implications for economic development*. Retrieved from <http://www.stou.ac.th>. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). Newyork: Harper & Row Publication.

